

**Полтавський державний медичний університет  
Фаховий медико-фармацевтичний коледж  
Циклова комісія гуманітарної підготовки**

Освітній компонент «Медичне право України»

ОПП Сестринська справа

ОПП Стоматологія ортопедична



МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

**Тема «Юридична відповідальність медичних працівників за професійні правопорушення»**

Кількість годин **2**



Викладач вищої кваліфікаційної категорії **Олег БІЛАНОВ**

**1. Актуальність теми:** Кожна людина має природне невід'ємне і непорушне право на охорону здоров'я. Відповідальність за вчинення правопорушення є одним із важливих питань, які розглядає теорія права. Реалізація юридичної відповідальності досягається за рахунок використання правових засобів, що дозволяє здійснювати вплив права на суспільні відносини у сфері медичної діяльності. Загальна мета, яка переслідується при дослідженні питань юридичної відповідальності медичних працівників - шляхом комплексного висвітлення створити умови для попередження нових медичних правопорушень.



**2. Компетентності, формуванню яких сприяє тема заняття** (відповідно до ОПП зі спеціальності):

- Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.
- Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.

**3. Виховні цілі:** спрямовані на формування особистості майбутнього фахівця: потяг до поглиблення правових знань, сприяння поширенню правової культури та освіченості в молодіжному середовищі, виховання розуміння необхідності усвідомленої правомірної поведінки.



#### 4. Пререквізити, постреквізити (міждисциплінарна інтеграція ОК відповідно до ОПП)

- попередні освітні компоненти: **ОК 1. Інтегрований курс. Основи філософії, медична етика та деонтологія**: тема №9 «Основні принципи та поняття про медичну етику та деонтологію. Етичні кодекси»;  
тема №10 «Помилки в професійній діяльності медичних працівників та етичне оцінювання їх»;  
тема №11 «Взаємовідносини медичних працівників»;  
тема №12 «Збереження професійної таємниці та інформування пацієнта»
- наступні ОК відповідно до навчального плану, які забезпечує ця тема: **ОК 14. – ОК 30.** (Навчальні дисципліни, що забезпечують спеціальні компетентності)
- внутрішньопредметна інтеграція: всі теми передбачені навчальною програмою цього освітнього компонента взаємопов'язані.



# ЗМІСТ ТЕМИ



Закон України

## Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників

Відповідно до статті 80 Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" особи, винні у порушенні законодавства про охорону здоров'я, несуть: цивільну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законодавством.

При цьому, слід зазначити, що згідно з ч. 5 статті 34 цього Закону, лікар не несе відповідальності за здоров'я хворого у разі відмови останнього від медичних приписів або порушення пацієнтом встановленого для нього режиму



# Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів

Кримінальна відповідальність є найбільш суворим видом юридичної відповідальності медичних працівників за правопорушення, що вчиняються ними під час здійснення професійної діяльності.

Згідно з частиною першою статті 2 Кримінального кодексу України (далі - КК України) підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом.



# Перелік, закріплених КК України діянь, за які настає кримінальна відповідальність



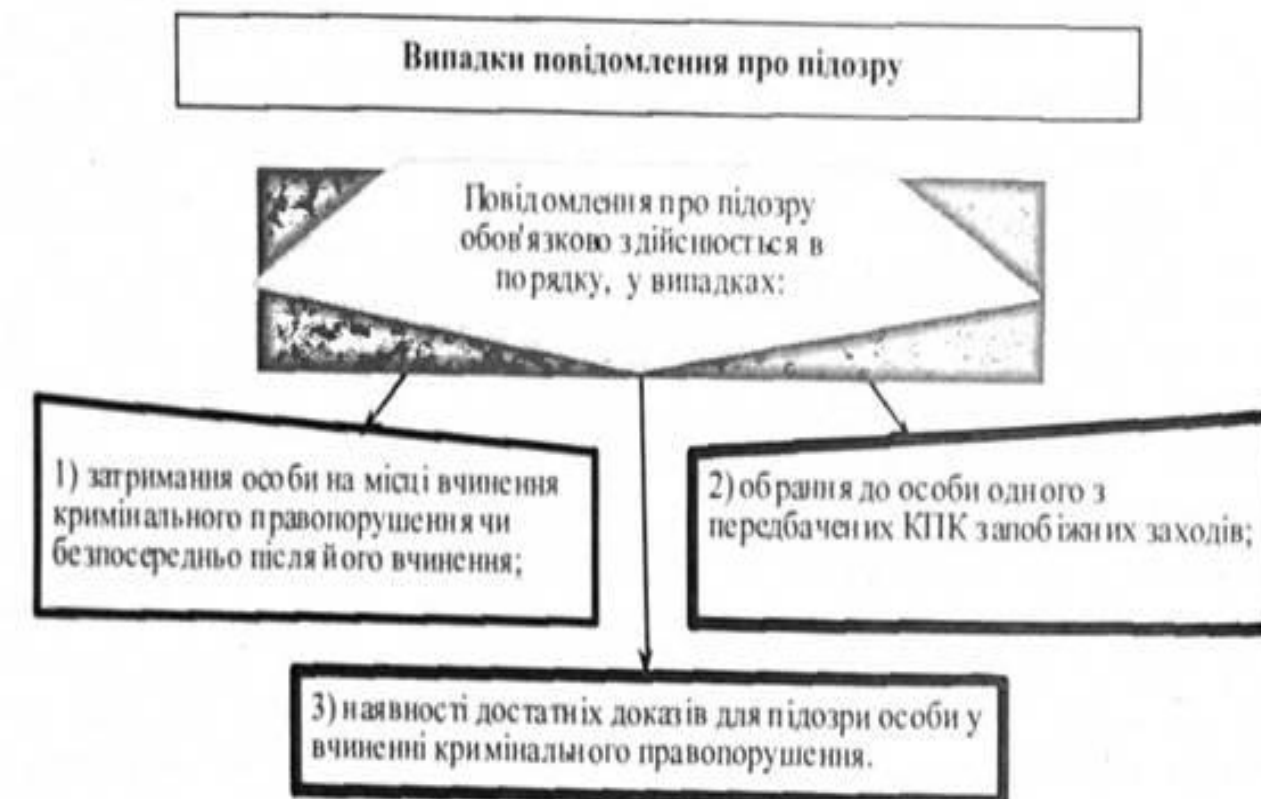
- неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (**стаття 131**);
- розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (**стаття 132**);
- незаконне проведення абортів або стерилізації (**стаття 134**);
- неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (**стаття 137**);
- незаконна лікувальна діяльність (**стаття 138**);
- ненадання допомоги хворому медичним працівником (**стаття 139**);
- неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (**стаття 140**);
- порушення прав пацієнта (**стаття 141**);
- незаконне проведення дослідів над людиною (**стаття 142**);
- порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини (**стаття 143**);
- насильницьке донорство (**стаття 144**);



- незаконне розголошення лікарської таємниці (**стаття 145**);
- підміна дитини (**стаття 148**);
- незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (**стаття 151**);
- розголошення таємниці усиновлення (удочеріння) (**стаття 168**);
- порушення права на безоплатну медичну допомогу (**стаття 184**);
- незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин (**стаття 319**);
- порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (**стаття 320**);
- фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів (**стаття 321**);
- порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів (**стаття 3212**);
- порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (**стаття 325**);
- порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (**стаття 326**);
- зловживання владою або службовим становищем (**стаття 364**);
- службове підроблення (**стаття 366**);
- службова недбалість (**стаття 367**);
- прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (**стаття 368**).

# Порядок притягнення до кримінальної відповідальності

Притягнення до кримінальної відповідальності здійснюється на загальних підставах за вироком суду після проведення досудового розслідування



# ОБСТАВИНИ, ЯКІ ВИКЛЮЧАЮТЬ ПРИТЯГНЕННЯ ОСОБИ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ



хвороба самого  
медичного працівника;



відсутність необхідних  
ліків, інструментів для  
надання медичної  
допомоги.



стан крайньої  
необхідності;



відсутність для надання  
конкретного виду  
допомоги кваліфікації;



непереборна сила;

# Цивільно-правова відповідальність закладів охорони здоров'я



Відповідно до частини першої статті 1 Цивільного кодексу України (далі - ЦКУ) цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.

Основні аспекти настання цивільно- правової відповідальності прописан ЦКУ



# Цей вид відповідальності поділяється на два види:

01

договірна відповідальність (регулюється [гл. 63 ЦКУ та Законом України «Про захист прав споживачів»](#)) - настає у випадку порушення медичним працівником умов договору про надання медичних послуг. Законодавство вимагає у цьому випадку, за наявності вини виконавця, відшкодування збитків (моральних та матеріальних) у повному обсязі.

02

деліктна відповідальність настає у випадку неправомірного заподіяння ним шкоди під час виконання своїх професійних обов'язків.

## УМОВИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ:

- 1) доведено факт протиправного характеру дій чи бездіяльності;
- 2) наявність негативного впливу на здоров'я пацієнта;
- 3) встановлено причинно-наслідковий зв'язок між цими фактами;
- 4) доведено факт вини медика.

Для настання юридичної відповідальності необхідна наявність причинно-наслідкового зв'язку між вчиненням певних дій (бездіяльності) медичного працівника та настанням шкоди для здоров'я пацієнта. Встановлює чи спростовує наявність такого зв'язку [судово-медична експертиза](#).

Судово-медична експертиза проводиться згідно з постановою особи, що проводить дізнання, слідчого, прокурора, судді, а також за ухвалою суду.

Судово-психіатрична експертиза має на меті встановити ступінь вираженості та характер страждань, психологічний стан пацієнта.



# СУДОВО-МЕДИЧНА ЕКСПЕРТИЗА ВИРІШУЄ ПИТАННЯ:



підтвердження чи спростування факту наявності помилок в роботі лікаря;



наявність можливості у лікаря спрогнозувати та попередити негативні наслідки своїх вчинків;



наявність чи відсутність порушень в організації охорони здоров'я в медичному закладі, де стався випадок.



причина несприятливого результату чи смерті особи;



ймовірні причини настання негативних наслідків в разі правильного лікування;



причини помилкових дій лікаря;



Результати цих досліджень суд враховує при встановленні розміру компенсації матеріальної шкоди. Результати судово-медичної експертизи оформляються документом, який має назву висновок експерта.

## Висновок експертизи встановлює:

- ✓ чи настала шкода для здоров'я пацієнта від дій (бездіяльності) медичного працівника;
- ✓ чи спричинена шкода діями самого пацієнта (недотримання рекомендацій);
- ✓ чи обумовлена шкода індивідуальними особливостями організму пацієнта.



В останніх двох випадках особа, що заподіяла шкоду, не буде зобов'язана її компенсувати.

**Приклад:** лікар добросовісно та в повній мірі провів обстеження пацієнта, однак виставив невірний діагноз через нетиповий перебіг хвороби; або під час проведення оперативного втручання хірург пошкодив артерію через розташування її в нетиповому місці.

---

### Презумпція вини.

Цивільне законодавство передбачає принцип вини особи, яка заподіяла шкоду при наданні медичної допомоги.

Відсутність вини особи стає підставою для звільнення від відповідальності. Саме через цей принцип відсутність вини має довести та особа, яка скоїла правопорушення. Однак цивільне законодавство передбачає винятки з цього правила.



# Обставини, які передбачають відшкодування завданої пацієнту шкоди:



01

шкода заподіяна за крайньої потреби;

02

шкода заподіяна діяльністю, яка пов'язана зі зберіганням та використанням механізмів, обладнання, хімічних, радіоактивних, вибухонебезпечних та вогненебезпечних речовин;

03

шкода заподіяна через певні недоліки в товарі чи роботах (наприклад, вказаної недостовірної інформації в інструкції з застосування виробу чи препарату).

# Принципи відшкодування шкоди, заподіяної медичним працівником

Відповідно до цивільного права в разі доведення вини медичного працівника, пацієнт претендує на відшкодування усіх видів завданої шкоди:

- ✓ майнової - усіх видів майнових витрат (ст.22 [ЦК України](#));
- ✓ немайнової (моральної) - компенсацію порушником завданих фізичних та духовних страждань, що стали наслідком його правопорушення, у грошовій формі. При розрахунку грошової суми до уваги береться рівень фізичного болю та страждань, яких зазнав пацієнт через каліцтво та інші негативні наслідки для його здоров'я ([ст. 23 ЦКУ](#)).



## Майнова шкода складається з:

- ✓ реальних збитків — витрат майнового характеру, затрачених на відновлення порушеного права;
- ✓ втраченої вигоди — прибутків, які могла отримати особа в разі, якби її права не були порушеними.

Розмір відшкодування, в разі доведеного факту відповідальності медичних працівників, у кожному конкретному випадку встановлює суд. Для нарахування суми матеріальних витрат пацієнт має надати до суду відповідні документи (наприклад, аптечні чеки).



## Розрахунок суми компенсації немайнової шкоди (моральної шкоди)

На даний час відсутня законодавчо закріплена формула для визначення розміру моральної шкоди.

Визначаючи розмір моральної шкоди, суди керуються принципами:

- ✓ повинен бути доведеним факт посягання на немайнові права особи чи порушення цих прав;
- ✓ в діях (бездіяльності) медичного працівника повинен бути встановлений факт вини;
- ✓ сторона пацієнта повинна довести факт моральних та фізичних страждань;
- ✓ компенсація моральної шкоди не залежить від компенсації матеріальної шкоди.

Законодавець не передбачив верхньої та нижньої межі розміру моральної шкоди. Стаття 23 [ЦК](#) України частково надає орієнтири, якими має керуватись суд в питанні встановлення розміру грошової компенсації матеріальної шкоди, як одного з видів відповідальності медичних працівників за вчинені правопорушення:

- ✓ на розмір суми грошової компенсації впливає характер вчиненого правопорушення;
- ✓ ступінь вираженості фізичних та моральних страждань;
- ✓ характер зпигнення здібностей чи позбавлення можливості до реалізації;
- ✓ ступінь вираженості вини особи, яка спричинила моральну шкоду.

До уваги приймаються також інші обставини, які мали суттєвий вплив па ситуацію, вимоги доцільності та справедливості.

**ВАЖЛИВО!** Моральна шкода відшкодовується незалежно від майнової шкоди, яка підлягає відшкодуванню, та не пов'язана розміром цього відшкодування



**Юридична відповідальність** медичних працівників за шкоду, яка була заподіяна пацієнту, покладається на суб'єктів цивільно-правової відповідальності (гл. 82 ЦКУ).

А саме на:

- юридичних осіб – медичні заклади;
- фізичних осіб, що займаються медичною практикою.

Позов про відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої неякісним наданням медичної послуги, може пред'являтися до суду в порядку цивільного чи адміністративного судочинства за зареєстрованим місцем проживання чи перебування особи, якій заподіяно шкоду або за місцем заподіяння шкоди.

Стаття 1172 ЦКУ передбачає, що юридичні чи фізичні особи відшкодовують пацієнту шкоду, яку заподіяв його здоров'ю медичний працівник в ході виконання ним своїх професійних обов'язків. Лікар, вина якого встановлена, може бути притягнений до кримінальної відповідальності. Надалі заклад охорони здоров'я може звертатись до винної особи з регресним позовом та вимагати від неї компенсування повної суми заподіяної шкоди.



# Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників

Адміністративна відповідальність є різновидом юридичної відповідальності, яка настає за правопорушення, передбачені [Кодексом України про адміністративні правопорушення](#) (далі - КУпАП).



Так, відповідно до [статті 9 КУпАП](#) адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність. Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності.



# ДО АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ НАЛЕЖАТЬ, ЗОКРЕМА:



порушення санітарних  
норм (стаття 42);



порушення  
встановленого порядку  
реалізації (відпуску)  
лікарських засобів  
(стаття 424) ;



порушення обмежень,  
встановлених для  
медичних і  
фармацевтичних  
працівників під час  
здійснення ними  
професійної діяльності  
(стаття 442);



порушення  
встановленого порядку  
взяття, переробки,  
зберігання, реалізації і  
застосування донорської  
крові та (або) її  
компонентів і препаратів  
(стаття 451).

До осіб, що вчинили **адміністративні правопорушення**, застосовуються адміністративні стягнення, передбачені санкціями статей, що встановлюють відповідальність за такі правопорушення.

Варто відмітити, що здебільшого це штрафи у розмірі, який визначається від неоподаткованого мінімуму доходів громадян.



# План та організаційна структура заняття

## Підготовчий етап

Організаційні заходи

Постановка навчальних цілей та мотивація

Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь:

1. Загальні питання юридичної відповідальності медичних працівників.
2. Кримінальна відповідальність медичних працівників за вчинення професійних злочинів.
3. Цивільно-правова відповідальність закладів охорони здоров'я.
4. Адміністративна і дисциплінарна відповідальність медичних працівників.



## Основний етап

Формування професійних вмінь та навичок:

1. Оволодіти навичками самостійного опрацювання законодавчих актів України.
2. Аналізувати правову природу медичної практики.
3. Визначати наслідки професійної діяльності медичних працівників.

## Заключний етап

1. Контроль та корекція рівня професійних вмінь та навичок
2. Підбиття підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного)
3. Домашнє завдання (основна і додаткова література з теми)

## Матеріали методичного та матеріального забезпечення заняття:

### Матеріали контролю підготовчого етапу заняття:

1. За допомогою МОЗКОВОГО ШТУРМУ дати визначення поняттю «правопорушення» та назвати його ознаки. Бажаючі учасники заняття висловлюють свої думки, а викладач записує їх на дошці, після чого проводить узагальнення.
2. Отже, знаючи, що таке правопорушення і які його ознаки, закріпимо знання на практиці. Кожен із студентів отримує картку із зображенням медичного інструмента (д о д а т о к 1 д о теми), і ті учасники заняття, в яких співпадатимуть зображення, об'єднуються у групи. Кожна з них змодельює ситуацію, коли лікарська дія буде мати ознаки правопорушення. Кожна група отримує аркуш паперу, на якому записані ознаки правопорушення (д о д а т о к 2 д о т е м и) і моделює ситуацію протягом 5 хвилин. Потім необхідно вибрати представника, який розповість про вигадану ситуацію і зазначить, які ознаки правопорушення у ній відображені. Викладач допомагає групам правильно кваліфікувати змодельовані ситуації



### Матеріали контролю основного етапу заняття:

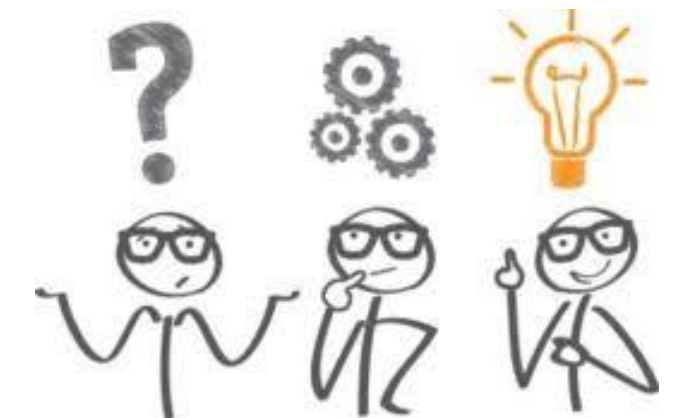
1. Зрозуміло, що правопорушення тягне за собою юридичну відповідальність. Але що ж є її сутністю? Студенти отримують завдання заповнити таблицю «Види юридичної відповідальності».

Вид юридичної відповідальності	У яких випадках настає	Приклад правопорушення, за вчинення якого настає цей вид юридичної відповідальності



Після виконаного завдання викладач задає запитання одному представнику з кожної МАЛОЇ ГРУПИ:

- ✓ Які особливості кримінальної відповідальності медичних працівників?
- ✓ Що являє собою дисциплінарна відповідальність медика?
- ✓ Які особливості відшкодування моральної шкоди за цивільно-правовим законодавством медичним працівником?
- ✓ Які особливості цивільно-правової матеріальної відповідальності медичного персоналу?



# Матеріали методичного та матеріального забезпечення заняття:

## Матеріали контролю основного етапу заняття:

### 2. Розв'язання ситуаційних задач

#### Задача № 1

*У прийомне відділення стаціонару звернувся хворий з вулиці у важкому стані, неохайно одягнений, брудний, без документів. Лікар відмовив в огляді й наданні допомоги, посилаючись на асоціальний стан хворого й відсутність документів. Оцінити дії лікаря та чи понесе він юридичну відповідальність за цей випадок:*

- A. Лікар мав рацію.
- B. Лікар повинен був викликати міліцію для переведення пацієнта в спецприймник
- C. Кожна людина має право на медичну допомогу
- D. Лікар повинний надати допомогу після встановлення особи пацієнта
- E. Лікар повинний надавати допомогу тільки жителям по місцю прописки

#### Задача № 2

*Хворий звернувся в консультативну поліклініку. Лікар без опитування й огляду хворого призначає високооплачуване обстеження (лабораторне й інструментальне) і призначає консультацію після одержання його результатів. Оцінити дію лікаря консультативної поліклініки та чи понесе він юридичну відповідальність за цей випадок:*

- A. Лікар зобов'язаний проконсультувати пацієнта при наявності направлення та виписки з історії хвороби
- B. Лікар зобов'язаний прийняти пацієнта тільки по направленню з попереднім діагнозом
- C. Лікар зобов'язаний оглянути хворого, поставити попередній діагноз, після чого призначити тільки необхідні дослідження
- D. Сучасний лікар повинний мати повну інформацію про хворого, що допоможе йому поставити правильний діагноз
- E. Лікар повинний порадитися із хворим перед призначенням високооплачуваного обстеження

#### Задача № 3

*Після огляду пацієнта завідувач відділенням починає обговорювати діагноз і план лікування з лікарем у присутності пацієнта. Оцінити дію медперсоналу.*

- A. Хворий має право знати все про свою хворобу
- B. У хворого можливий розвиток ятрогенного захворювання
- C. Хворий немає права бути присутнім під час обговорення його діагнозу
- D. Хворий немає права бути присутнім під час обговорення його лікування
- E. Можливий розвиток недовіри до медперсоналу



### **3.Реальні кейси медичних помилок (викладач називає кейс, а студенти прогнозують юридичні наслідки)**

#### **Неправильний діагноз**

**Кейс:** Пацієнт, що скаржився на болі в грудях, був неправильно діагностований із бронхітом замість серцевого нападу. У результаті пацієнт отримав невірне лікування, що призвело до серйозних ускладнень.

**Юридичні наслідки:** *Суд визнав лікаря винним у неналежному виконанні своїх обов'язків, і пацієнт отримав компенсацію за завдану шкоду.*

#### **Хірургічні помилки**

**Кейс:** Під час операції лікар випадково пошкодив сусідній орган. Пацієнт після операції страждав від серйозних ускладнень, що потребували додаткових медичних втручань.

**Юридичні наслідки:** *Лікар і медичний заклад були притягнуті до відповідальності за неналежну підготовку і виконання операції, що призвело до збитків для пацієнта.*

#### **Неправильне призначення ліків**

**Кейс:** Лікар призначив пацієнту медикамент, до якого той мав алергію, що спричинило тяжкі наслідки для здоров'я.

**Юридичні наслідки:** *Суд ухвалив рішення на користь пацієнта, визнавши лікаря відповідальним за ненадання належної інформації про можливі ризики.*

#### **Кримінальна недбалість**

**Кейс:** Лікар, що без належної підготовки виконав складну хірургічну операцію, внаслідок чого пацієнт загинув. У цьому випадку лікар може бути обвинуваченим у кримінальній недбалості, якщо буде доведено, що він діяв некомпетентно.

**Юридичні наслідки:** *Лікар може зіткнутися з кримінальними обвинуваченнями, які передбачають штрафи або тюремний термін.*

#### **Санкції за корупцію та хабарництво**

**Кейс:** Лікар, що приймає хабарі за надання медичних послуг або виписування рецептурних ліків.

**Юридичні наслідки:** *У таких випадках лікар може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за корупцію, що передбачає серйозні покарання.*



## *Що потрібно знати пацієнтам?*

**Права пацієнтів:** Кожен пацієнт має право на отримання якісної медичної допомоги, інформовану згоду та право на звернення до суду у разі ненадання цих прав.

**Документація:** Важливо зберігати всі медичні документи, результати аналізів та листування з лікарями. Це може бути корисно в разі виникнення суперечок.

**Консультація з юристом:** Якщо ви вважаєте, що стали жертвою медичної помилки, варто проконсультуватися з фахівцем у медичному праві для отримання поради про подальші дії.

### *Висновок*

Медичні помилки можуть призвести до серйозних наслідків для пацієнтів, і важливо розуміти, які юридичні механізми можуть допомогти у таких випадках. Відповідальність медичних працівників є складною темою, що вимагає уважного вивчення та аналізу. Освіта пацієнтів про їхні права та можливості є ключовою для забезпечення справедливості в медичній сфері.

Матеріали контролю для **заключного етапу:**

#### **Питання**

1. Чи можуть медичні працівники страхувати професійну (лікарську) помилку? (**так**)
2. Чи несуть медичні працівники кримінальну відповідальність за професійну (лікарську) помилку? (**ні**)
3. Чи повинен медичний працівник відшкодувати шкоду потерпілому у випадках заподіяння шкоди здоров'ю внаслідок несумлінного виконання професійних обов'язків? (**так**)
4. Чи є лікарська помилка кримінально караним діянням? (**ні**)
5. Чи є лікарська помилка сумлінною помилкою лікаря? (**так**)



## Матеріали контролю для заключного етапу:

### Тести

1. Юридичний аналіз професійних помилок медичних працівників повинен проводитися з дотриманням наступних принципів:

- А) + всебічність \*
- Б) презумпція провини медичного працівника
- В) об'єктивність
- Г) суб'єктивність
- Д) повнота

\*Вимога всебічності дослідження обставин справи з правопорушення означає, що: у ході юридичного аналізу мають бути з'ясовані й проаналізовані усі обставини (факти), що мають значення для ухвалення правильного рішення об'єктивно оцінені докази у конкретній справі розглянуті й перевірені усі версії відносно досліджуваних обставин усі варіанти правильні

2. Підставою для юридичної відповідальності є:

- А) + дія або бездіяльність особи, яка завдала фізичного або матеріального збитку іншій особі з порушенням кримінальної справи
- Б) дія або бездіяльність особи всупереч встановленому в суспільстві правопорядку
- В) дія або бездіяльність особи всупереч встановленим нормам права
- Г) правильний варіант відсутній
- Д) усі варіанти правильні

3. Який вид юридичної відповідальності не застосовується до медичних працівників за вчинені проступки?

- А) + кримінальна відповідальність
- Б) дисциплінарна відповідальність
- В) цивільно-правова відповідальність
- Г) адміністративна відповідальність
- Д) варіанти А і Г



4. Хто несе цивільно-правову відповідальність за вчинені правопорушення медичними працівниками?

- А) + роботодавець, тобто лікувально-профілактичний заклад, у якому працює медичний працівник
- Б) роботодавець, тобто сама особа наказом якої прийнято медичного працівника на роботу (головний лікар)
- В) залежно від форми власності закладу охорони здоров'я, якщо приватна власність – власник закладу, якщо державна, або комунальна власність – держава
- Г) усі учасники правовідносин
- Д) усі варіанти правильні

5. Які з зазначених правопорушень кваліфікуються як дисциплінарні?

- А) + недбайливе ставлення до майна працедавця
- Б) ненадання допомоги хворому медичним працівником
- В) порушення вимог законодавства про працю
- Г) порушення вимог законодавства про охорону праці порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання та застосування донорської крові
- Д) Усі відповіді правильні

6. Які з зазначених правопорушень кваліфікуються як адміністративні?

- А) + порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці
- Б) ненадання допомоги хворому медичним працівником
- В) порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання та застосування донорської крові
- Г) недбайливе ставлення до майна працедавця
- Д) усі відповіді правильні

## Література

### Основна:

1. Медичне право. Підручник За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. С.Б. Булеци; д-ра юрид. наук, доц. М.В. Менджул. Ужгород, 2021
2. Медичне право України: навчальний посібник / [укладач Котуха О.С.]. – Львів: Видавництво Львівська комерційна академія, 2014.
3. Сенюта І. Медичне [право України як галузь права](#), наука і навчальна дисципліна / І. Сенюта // Медичне право. – 2013. – 2 (12).
4. Охорона здоров'я і права людини : ресурсний посібник / переклад з англійської; за науковою редакцією І. Сенюти / Центр здоров'я та прав людини імені Франсуа-Ксав'є Баню та Фонд відкритого суспільства. – Львів, 2015.
5. Права людини в сфері охорони здоров'я : практичний посібник / За наук.ред. І. Сенюти. / І. Берн, Т. Езер, Дж. Коен, Дж. Оверал, І. Сенюта. – Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2012.
6. Судова медицина. Медичне законодавство: у 2 кн.: підручник. Кн. 2. Медичне законодавство: правова регламентація лікарської діяльності: Т.С. Грузева, М.В. Банчук, В.Ф. Москаленко, Б.В. Михайличенко та ін.; за ред. Б.В. Михайличенка. 4-е вид., випр. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 496 с.
7. Права людини в сфері охорони здоров'я: практичний посібник / за наук. ред. І. Сенюти. Львів: Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2012. 552 с.

### Допоміжна:

1. *Болотіна Н.Б.* Медичне право як галузь права і навчальна дисципліна // Сучасне українське медичне право: монографія / за заг. ред. С.Г. Стеценка. – К.: Атіка, 2010.
2. *Московко М.* Проблеми впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні / М. Московко // Журнал «Практика управління медичним закладом». - 2012. – № 12.
3. *Московко М.* Страхування професійної відповідальності медичних працівників: проблеми і перспективи / М. Московко // Юридичний вісник України. – 2013. – № 28 (941).
4. *Пашков В.М.* Господарсько-правові механізми реалізації політики держави у сфері охорони здоров'я / В.М. Пашков // Засоби та механізми господарсько-правового регулювання: колективна монографія / За наук. ред. Д.В. Задихайла. – Х. : Юрайт, 2013.
5. *Темченко О. В., Абрамович Н. О.* Пацієнт як учасник договору про надання медичних послуг. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО.* 2015. Вип. 32. Т. 2. С. 88-92.
6. *Шафранський В. В.* Європейська політика «Здоров'я – 2020»: використання науково обґрунтованих стратегій для отримання позитивних результатів. *Економіка і право охорони здоров'я.* 2016. № 1. С. 44-48.

## Інтернет ресурси з активним посиланням

### Нормативна база

[Конституція України](#)

[Цивільний кодекс України](#)

[Кримінальний кодекс України](#)

[Кодекс України про адміністративні правопорушення](#)

[Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»](#)

[Закон України «Про систему громадського здоров'я»](#)

[Закон України «Про психіатричну допомогу»](#)

[Закон України «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини \(ВІЛ\), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ»](#)

[Закон України «Про захист прав споживачів»](#)

[Закон України «Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними»](#)

[Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»](#)

[Закон України «Про подолання туберкульозу в Україні»](#)

[Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 грудня 1992 року № 14 «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками»](#)

[Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31 березня 1995 року № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної \(немайнової\) шкоди»](#)

